

REPOLA-SEURA R.Y.

Repolainen 60

Jäsentiedote 2/2012

Repolainen

Repola-seura ry:n jäsenlehti

Numero 60, 2/2012, toukokuu

Numeron 61 aineisto lähetettävä päätoimittajalle 15.8.2012 mennessä

Päätoimittaja

Pertti Rannikko

pertti.rannikko@uef.fi

puh. (013) 717422

Huhtilammentie 945, 82160 Oskola

Toimittajat

Valentina Afanassieva

Ville Pönttönen

Kuvatoimittaja

Raimo Määttä

Repola-seura ry

Hallituksen ja toimihenkilöiden yhteystiedot takakannen etusivulla.

Seuran uudet nettisivut on avattu osoitteessa www.repola-seura.net, josta löytyy myös vanhoja Repolaisen numeroita. Vanhat sivut osoitteessa www.repola-seura.org ovat vielä rinnan toiminnassa vuoden loppuun.

Jäsenhakemukset ja osoitteenmuutokset

Jäsensihteeri Päivi Kiiskinen, Sotkantie 1 E 33, 80160 Joensuu,
gsm 050 599 1364, paivi.kiiskinen1@gmail.com

Vuosijäsenmaksu 18 €, ainaisjäsenmaksu 150 €, kannatusjäsenmaksu 100 €, vapaaehtoinen tukimaksu 10–30 €, perheenjäsenmaksu puolisoista ja alle 15-vuotiaasta lapsesta 0 €. Seuran pankkitili: Op Polvijärvi, FI05 5354 0420 0466 26.

Painopaikka: Kirjapaino PR-Offset, Joensuu

Kansikuva: Tukkirekkaa autetaan mäkeen Repolan ja Mujejärven välisellä tieosuudella maaliskuussa 2012 (kuva Raimo Määttä)

Hyvähenkinen vuosikokous

Repola-seuran vuosikokous pidettiin lauantaina 21. huhtikuuta Joensuuissa. Tilaisuuteen osallistui 13 henkilöä. Ennen varsinaisten vuosikokousasioiden käsittelyä katsottiin Raimo Määttä viime kesän Repolan kyläjuhlista kuvaama video.

Kokousta avatessaan puheenjohtaja Pertti Rannikko kertoi, että patentti- ja rekisterihallitus on hyväksynyt 13.3.2012 Repola-seura ry:n uudet säännöt. Vuosikokouksen puheenjohtajana toimi Olli Lehtinen Lahdesta ja sihteerinä Lea Tserni-Puittinen Lieksasta.

Kokouksen hyväksymässä vuosikertomuksessa todettiin yhdistyksessä olevan 110 vuosijäsentä ja 57 ainaisjäsentä. Kun mukaan otetaan yhdistyksen jäsenluettelossa olevat perheenjäsenet, voidaan yhdistyksen jäsenmäärän sanoa olevan selvästi yli 200. Toimintavuoden aikana seuraan liittyi 17 uutta vuosijäsentä ja 3 ainaisjäsentä. Jäsenistö asuu ympäri Suomea, mutta jonkinlaisia tihentymäalueita ovat Pohjois-Karjala ja Helsingin seutu.

Vuosikokous valitsi myös uuden hallituksen. Uusien sääntöjen

Vuosikokouksen osallistujia ryhmittäytyneenä kokouksen puheenjohtajan Olli Lehtisen ympärille

Repola-seuran uusi hallitus järjestäytymiskokouksessaan vasemmalta Lea Tserni-Puittinen, Pertti Rannikko, Valentina Afanassieva, Päivi Kiiskinen ja Ville Pönttönen. Kuvasta puuttuvat Tuula Kilpeläinen sekä kuvan ottanut Raimo Määttä.

mukaisesti kaikki hallituksen jäsenet valittiin vuodeksi kerrallaan ja varajäsenistä luovuttiin kokonaan. Puheenjohtajaksi valittiin kiihtelysvaaralainen Pertti Rannikko, joka on hoitanut tehtävää jo kahtena edellisenä vuotena. Hallituksen jäseniksi valittiin Valentina Afanassieva, Päivi Kiiskinen, Raimo Määttä ja Ville Pönttönen Joensuusta sekä Tuula Kilpeläinen Kuhmosta ja Lea Tserni-Puittinen Lieksasta.

Toiminnantarkastajaksi valittiin Eero Vatanen ja varatoiminnantarkastajaksi Timo J. Hokkanen. Jäsenmaksut päätettiin pitää entisellään.

Repola-seuran uusi hallitus piti järjestäytymiskokouksensa perjantaina 4.5.2012 Joensuussa. Halli-

tuksen varapuheenjohtajaksi valittiin Valentina Afanassieva, sihteeriksi Lea Tserni-Puittinen, jäsensihteeriksi Päivi Kiiskinen ja taloudenhoitajaksi Tuula Kilpeläinen.

Repolaisen toimituskuntaan nimettiin Pertti Rannikko, Raimo Määttä, Valentina Afanassieva ja Ville Pönttönen. Seuran nettisivuista vastaavaan työryhmään valittiin Tuula Kilpeläinen, Tarja Ipattipöllänen ja Päivi Kiiskinen. Repolan matkan järjestelytoimikuntaan nimettiin Valentina Afanassieva, Raimo Määttä, Ville Pönttönen ja Pertti Rannikko sekä asiantuntijajäseneksi Jorma Rossi.

Repolan talvisia kuulumisia

Repolalaiset Katja ja Aleksei Nesterov ovat pyynnöstämme kirjoittelleet talven mittaan kuulumisia Repolasta. Terveisensä he ovat lähettäneet tammi-huhtikuun aikana kolmessa kirjeessä, jotka Valentina Afanassieva on suomentanut.

14. tammikuuta

Uusi vuosi alkoi koululaisten kymmenen päivän lomalla. Myös monella aikuisella oli silloin loma. Nyt loma-aika on ohi ja alkaa kevään odotus. Tämän talven pakkasissa ei nenä paljon jäänyt, kun toistaiseksi alin lämpötila on ollut -15. Aleksin äiti Tanja Nesterova oli muutaman syys- ja talvikuukauden Petroskoissa tyttärensä luona. Monet muutkin isovanhemmat lähtevät talveksi kaupunkiin lapsenlapsia hoitamaan.

Joulukuussa meillä oli paikallisvaalit, joissa valittiin uusi ”kyläpäällikkö”. Kylähallinnon uusi johtaja on Sergei Stugareff. Toistaiseksi asiat ovat hoituneet suhteellisen hyvin. Ainakin tiet on pidetty kunnossa ja 90 kilometrin tie piirikeskukseen on aurattu. Posti tuodaan kolme kertaa viikossa ja postiauton kuljettajalta olemme kyselleet teiden kunnosta. Kylällä tosin naureskellaan, että maaliskuun presidentivaalit saattavat vaikuttaa, ettei väki jättäisi äänestämättä.

Me molemmat olemme innokkaita kalastajia. Aloitimme pilkkimisen jo marraskuussa. Kaikille järville ei tosin silloin vielä pääsyt, kun jää oli ohutta. Yritimme liikkua varovasti, mutta emme voineet pilkkimisnautintoa jättää väliin. Metsäteillä on nyt paljon lunta, mikä vähän vaikeuttaa liikkumista. Mutta odottelemme parempia kelejä.

Repolan kylähallinnon uusi johtaja Sergei Stugareff (kuva Raimo Määttä)

Aleksei on jo eläkkeellä. Minä olen vielä töissä, mutta tammikuun lopussa täytän 50 vuotta ja sitten alan saada eläkettä. Naiset pääsevät meillä eläkkeelle 50- ja miehet 55-vuotiaina, mutta saamme jatkaa työntekoa.

Suomesta kuuntelemme uutisia Radio Novasta, joka ainoana meille kuuluu. Sääennusteet taitavat teillä olla tarkempia. Jokin aika sitten ihmettelimme, että nyt siellä tai meillä ovat menneet kellot sekaisin. Mutta kyseessä olikin talviaikaan siirtyminen. Emme huomanneet, että aikaero olikin kasvanut tunnuista kahdeksi.

7. helmikuuta

Talven lehteenne eivät terveisemme varmaan ehtineet, kun kuulemma kirje oli 20 päivää matkalla. Jatkamme silti kirjoittamista sitkeästi. Nettiyhteyttä meillä ei toistaiseksi ole. Luvattu on, että sellainen tulisi postin yhteyteen, mutta tarkempaa tietoa ajankohdasta ei ole. Koululla on nettiyhteys, mutta emme voi sitä käyttää.

Pakkaset ovat ohi, mutta lunta on satanut paljon ja monena päivänä on pyryttänyt. Koululaiset ovat auranneet aikuisten avustamana Lieksajärvelle radan, jossa nyt luis-

Dimitri Gartsev maaliskuiseen aamuun heräävässä Repolassa (kuva Raimo Määttä)

tellaan ja pelataan jääkiekkoa. Har-
rastuksia on myös klubilla. Klubin
johtaja soittaa itse kitaraa ja on pe-
rustanut ryhmiä, joihin koululaiset
osallistuvat innolla. Katselin juuri
ikkunasta, kun poikaporukka kita-
roineen kiiruhti harjoituksiin. Klu-
bin toiminta on muutenkin vilkas-
tunut viime aikoina. Innostunutta
väkeä meillä riittää. Nytkin koulun
ja klubin yhteistyönä valmistellaan
ystävänäpäivän ohjelmaa, johon on
kutsuttu kaikki kyläläiset.

Vaalivalmistelut näkyvät kaik-
kialla ja vaaleista keskustellaan
paljon. Me olemme jo tehneet
oman valintamme. Puhuimme juu-
ri keskenämme, että näin isossa
maassa, jossa on valtavasti erilaista
väkeä, eri kansalaisuuksia ja erilai-
sia mielipiteitä, ei ole helppoa eikä
mahdollistakaan, että yksi ihminen
pystyisi hoitamaan kaiken ja miel-
lyttämään kaikkia. Kyllä meidän
pitää ihan itse oppia vaikuttamaan
päätöksiin ja asioihin. Nyt taisim-
me innostua filosofoimaan.

Ulkona on hiljaista. Luonto nuk-
kuu vielä kevättä odotellessa ja me-
kin elämme odotusten aikaa.

24. huhtikuuta

Entisaikoihin verrattuna elämä ky-
lässämme on hiipunut. Nyt meillä
on jäljellä vielä koulu, posti, sää-
havaintoasema, metsänhoitopiirin
yksikkö ja terveydenhoitajan vas-
taanotto.

Silta Lentieraan vievällä tiellä
(tie on valtakunnallinen) on hy-
vin huonossa kunnossa. Kyläläisiä
huolestuttaa, miten käy jos kesällä
tulee metsäpaloja.

Mutta kaikesta huolimatta elämä
jatkuu. Suunnitelmissa on saada lo-
pultakin jo neljä vuotta rakenteilla
ollut kirkko valmiiksi. Kirkon ra-
kentamiseen on kerätty varoja ky-
läläisiltä ja nyt kylähallintokin on
luvannut avustaa rakennustöitä.

Tänä talvena ei ole pitkästä ai-
kaa ollut huolta polttopuista. Niitä
sai hyvin ja ajoissa. Nykyisin niitä
toimittaa siihen tarkoitukseen pe-
rustettu yritys.

Jokin aika sitten pidettiin kevään
alkamisen juhla. Oli ohjelmaa ja
kyläläisille tarjottiin blinejä ja tee-
tä. Tarjoilun kustansivat paikalliset
kauppa- ja leipomoyrittäjät.

Kävimme sunnuntaina taas pil-
killä ja näimme ensimmäisiä muut-
tolintuja. Järvellä oli kurkipari,
muutama hanhi ja joutsen. Illalla
kuului koskilta lintujen ääniä.

Kevät on tullut ja nyt valmistau-
dumme vappuun. Toivotamme leh-
tenne lukijoille aurinkoista kevättä
ja toivomme tapaavamme kesällä!

Katja ja Aleksei Nesterov

Lentiera on taas tienhaarassa

Viime kesänä kuului Lentierasta kummia. Karjalan Sanomat kertoi metsätyökeskuksen uuden omistajan vieneen alueelta pois metsätyökoneet ja irtisanovan 130 työntekijää, minkä jälkeen palkkalistoille jäisi vain parikymmentä henkeä. Kylän elämä on vuosikymmeniä ollut metsätöiden varassa, joten lehti katsoi Lentieran olevan ”katoamisen partaalla”. Kun syksyn mittaan Lentierasta kuulemamme huhut olivat samansuuntaisia, päätimme Raimo Määtän kanssa lähteä paikan päälle katsomaan, mitä siellä oikein tapahtuu. Raimo tallensi näkemäämme kamerallaan ja minä kirjasin kuulemaamme muistikirjaani.

Kiimanvaaran karjalaismiehet Anatoli Saharov ja Vladimir Kusmin (kuva Raimo Määttä)

Kymmenen tuntia Joensuusta lähdön jälkeen saavumme ensimmäiseen yöpymispaikkaamme, Gartsevien luokse Repolaan. Aamulla käymme tervehtimässä Tanja Nesterovia ja Juho Lasarevia sekä Repolan kylähallinnon uutta johtajaa Sergei Stugareffia. Repolan ja Lentieran välisen maantien puolivälissä sijaitsee Kiimanvaaran kylä, jossa poikkeamme karjalaa puhuvan Anatoli Saharovin luokse. Vaikka tulimmekin varoittamatta, tarjoaa talon emäntä meille yltäkylläisen lounaan.

Anatoli vie meidät Maria Muhtidinovan luokse, joka puhuu hyvää suomea. Hän asuu muusta asutuksesta hieman erillään vanhassa kylässä. Maria kertoo meille värikkäästi Kiimanvaaran kylän historiasta. Metsätyöt ja uitot elättivät kyläläisiä vuosikymmeniä, mutta

Lempi Shallieva kotonaan Lentierassa (kuva Raimo Määttä)

viimeiset 20 vuotta kylän on menty jyrkästi alaspäin. Marian sanoin: ”Kun Jeltsin tuli isännäksi, kaikki levisi”. Tupaan pistäytyy karjalaismies Vladimir Kusmin, jolta saamme tarkempaa tietoa metsätöiden vaiheista. Hän ehti ennen metsätöiden loppumista tehdä 35 vuotta metsätöitä, viimeiset vuodet kymppinä.

Uittokausi

Lentierassa meitä odottaa lespromhosin (puunkorjuuryityksen) juuri eläkkeelle siirtynyt varajohtaja Anatoli Retukov, joka majoittaa meidät lespromhosin vierasmaajaan. Majoituttuamme menemme syömään Lempi Shallievan luokse.

Ennen kuin ehdimme aloittaa ruokailun, tulee rajamies kyselemään papereitamme. Passin ja viisumin lisäksi tarvitaan myös rajavyöhykelupa, sillä Lentieran kylä sijaitsee rajavyöhykkeellä. Lupien saaminen on vaikeutunut ja monimutkaistunut, minkä vuoksi kylässä on viime aikoina näkynyt vähän suomalaisia. Meidänkään rajavyöhykeluvan saaminen ei olisi onnistunut ilman ystäväämme Juri Kiliniä, joka Petroskoissa täydensi pari kertaa hakemustamme.

Lempi on legendaarisen uittopäällikön Heikki (Feodor) Shalievin leski. He tulivat Lentieraan vuonna 1970, kun Repolan ja Lentieran ympäristön uittot yhdistettiin ja Heikki määrättiin johtamaan nii-

tä. Anatoli Retukov tuli Lentieraan 20-vuotiaana vuonna 1969 Petroskoin metsäkoulusta, kun sieltä kysettiin suomen kielellä toimeen tulevia opiskelijoita. Heitä tarvittiin rajalla puiden luovutuspaikoissa, jossa ostajien ja myyjien edustajat luokittelivat, mittasivat ja kirjasiivat yhdessä puut. Vieljärveltä Prääsän piiristä kotoisin olevalta karjalaispojalta seurustelu suomalaisten kanssa luonnistui.

Seuraavana päivänä käymme haastattelemassa metsätöissä eri tehtävissä olleita ihmisiä, joiden luokse Anatoli on sopinut tapaamiset. Valentina ja Nikolai Stafеjev tulivat Lentieraan uiton kukoistuskautena. Vuonna 1980 tullut Nikolai pystyy kuvaamaan tarkoin kylän 1980-luvun kehityksen. Lentiera oli hänen muuttaessaan vielä generaattorisähkön varassa, mutta parin vuoden päästä kylä liitettiin valtion sähköverkkoon. Kylään muutti nuorta väkeä, joille rakennettiin uusia asuntoja. Sairaalaa ja koulua laajennettiin, tehtiin uusi ruokala, sauna ja liikuntasali.

Perestroika

Lieksanjoen uitto päättyi vuonna 1986. Puut alkoivat olla lopussa uittoyhteyksien varrelta ja puunkuljetus siirtynyt maanteille ja rautateille. Uiton loppumisen myötä romahti myös puukauppa Suomeen. Lentieran alueen puita alet-

tiin kuljettaa junalla Kontupohjan, Pitkärannan ja Segezhan tehtaille. Kylään oli 1960-luvulla rakennettu Länsi-Karjalan radalta pistoraide, jota nyt alettiin käyttää täydellä teholla. Autot toivat metsureiden kaatamat puut radan varteen alavarastolle, jossa ne katkottiin, lajiteltiin ja lastattiin junaan.

Neuvostoliiton hajotessa alkoi Karjalassa siirtyminen markkinatalouteen. Perestroika tuntuu Lentierassa olevan käännekohta, joka jakaa vieläkin mielipiteitä. Istumme lounaalla Petrovin veljesten kanssa ja he käyvät Anatolin kanssa kiihvasta keskustelua juuri pidetyistä presidentinvaaleista ja Putinista. Keskeytän väittelyn kysymällä, olisiko Lentieran tilanne nyt parempi, jos Neuvostoliitto ei olisi hajonnut. Ensin ehtii veljeksistä vastata Vasili, joka työkseen on ajanut puuautoja. Hänen mukaansa tilanne olisi parempi, sillä valtio antoi rahaa kylän kehittämiseen. Perestroika keskeytti juuri alkaneen vesijohdon ja lämpökeskuksen rakentamisen. Enää ei ole rakennettu uusia taloja eikä tuettu remontteja, kylän palvelujen tasokin on huonontunut.

Miliisinä kylässä toiminut Mihael Petrov ja hänen opettajavaimonsa Katarina eivät ole vakuuttuneet, että tilanne Lentierassa olisi parempi ilman perestroikaa. Heidän mukaansa yhteiskunta oli siinä tilassa, että järjestelmää oli muutettava. Tosin ei välttämättä aivan sii-

Katarina, Vasili ja Mihail Petrov sekä Anatoli Retukov ja Pertti Rannikko keskustelemassa (kuva Raimo Määttä)

hen suuntaan, mihin nyt on menty.

Kysyessäni kommunistisen puolueen roolista, korostaa Anatoli, että Neuvostoliiton aikana metsätyökeskuksen, kommunistisen puolueen ja ammattiliiton toiminta tukivat toisiaan. Puolueosasto ja sen päätoiminen sihteeri huolehtivat ennen muuta työmoraalista ja puutuivat esimerkiksi juopotteluun. Nyt kun kaikki voivat tehdä mitä haluavat, on viinan käyttö mennyt holtittomaksi.

Perestroikan myötä Lentieran lespromhos yksityistettiin, mutta puunkuljetukset Kontupohjaan, Pitkärantaan ja Segezhaan kuitenkin vielä jatkuivat muutaman vuoden. Tehtailla alkoi kuitenkin olla rahoitusongelmia, minkä vuoksi maksatukset puun myyjille ja palkanmaksu työntekijöille myöhäste-

livät. Tilanteen pelasti puukaupan viriäminen monen vuoden tauon jälkeen Suomeen.

Puuta viedään taas Suomeen

Suomalaisyritys Vapo Timber alkoi vuonna 1995 ostaa puuta Lentieran lespromhosilta ja kuljettaa sitä rekoilla Inarin rajanylityspaikan kautta Suomeen. Yhtiöllä on sahat Lieksassa ja Nurmeksessa, propsit se myi Uimaharjun sellutehtaalle. Inarin rajanylityspaikka sijaitsee vain 20 kilometrin päässä Lentieran kylästä. Puukauppa työllisti suomen kielentaitoisen Anatoli Retukovin moneksi vuodeksi. Raja-byrokratian hoitamisen ohella hän ehti osallistua myös metsätöiden tehostamiseen.

Lespromhos ja Vapo Timber

uudistivat yhteistyössä Lentieran puunkorjuuta. Kokorunkojuonnosta ja puun kuljettamisesta alavaras-ton kautta luovuttiin. Metsiin tuli monitoimikoneita, jotka kaatoivat, karsivat ja pätkivät puut metsässä.

Kaikkia hakkuita ei Lentierassa siirretty koneille vaan metsurit kaa-toivat edelleen puolet puista.

Metsätyön tehostumisen myötä palkkataso parani. Nikolai Safejev muistelee, miten 1980-luvulla Len-tierassa oli vain noin kymmenellä ihmisellä oma auto. Nyt melkein joka perheessä on auto.

Uusi omistaja, uudet strategiat

Vuonna 2008 Lentieran puunkorjuuyritys sai uuden omistajan, kun

osake-enemmistö siirtyi Venäjän suurimpiin metsäteollisuusyri-tyk-siin kuuluvan Investlespromin omistukseen. Jo vuonna 2006 sen omistukseen oli siirtynyt Segezhan sellu- ja paperitehdas, jonka puun-hankintaa varten se hankki useita muitakin puunkorjuuyrityksiä. Yhtiö toteutti Segezhassa jättimäistä Jääkarhu-hanketta, jonka tavoitteena oli laajentaa sellu- ja paperitehdasta.

Osana tätä hanketta yhtiö pyrki uudistamaan puunkorjuuyrityksi-ään. Tavoitteena on siirtyä kokonaan skandinaaviseen teknologi-aan: kaataa ja pätkiä puut monitoi-mikoneilla ja kuljettaa ne kuorma-autoilla metsästä suoraan Segezhan tehtaalle. Viimeinen vaihe tätä

Metsuri Igor Tarasevits tekee puusta taidetta (kuva Raimo Määttä)

Lentiera maaliskuun auringossa (kuva Raimo Määttä)

puunkorjuun ”skandinavisointia” on luopua kokonaan omasta puunkorjuusta ja siirtää se metsäkoneurakoitsijoiden vastuulle. Niinpä yhtiö vei viime keväänä metsäkoneet pois Lentierasta ja irtisanoi henkilökunnan.

Yksi irtisanotuista on 44-vuotias metsuri Igor Tarasevits. Irtisanomisen jälkeen hän sai kuuden kuukauden palkan. Kesällä hän oli sammuttamassa metsäpaloja ja talvella toukokuuhun asti töissä lämpökeskuksessa. Igor saa aikansa kulumaan ”puutaiteen” parissa. Metsässä työskennellessään hän toi kotiinsa löytämiään omituisen muotoisia pahkapuita, joista hän tekee erilaisia esineitä. Hän ei ole muuttamassa Lentierasta muualle vaan odottaa, että tilanne paranee ja metsätöitä taas löytyy.

Lentieralaiset eivät usko, että puunkorjuu alueella onnistuu ulkopuoliselta urakoitsijalta. Viime

talvena hakkuista huolehtinut urakoitsija pystyi hakkaamaan vain kolmasosan aikaisemmista hakkuumääristä. Koneita ja kuljettajia on vaikea saada rajavyöhykkeelle, jossa työolosuhteet ovat vaikeita. Puita ei hankalaa kuljettaa huonoja teitä pitkin Segezhaan, vaan kannattavampaa olisi myydä ne Suomeen.

Lentieran puunkorjuuyrityksen jatkuvuuden paras tae on se, että sen hakkuuoikeudet ovat voimassa vuoteen 2028 saakka. Yritykselle löytyy varmasti halukkaita ostajia. Alueen metsätalous on sadan vuoden aikana ollut jo useamman keran tilanteessa, josta on pitänyt etsiä uudelle polulle. Anatoli Retukovin mukaan hyvinkin pian voi käydä niin, että Lentieran puunkorjuuyritys saa uuden isännän, joka saa työt taas luistamaan.

Pertti Rannikko

Erään pakolaisperheen tarina

Repolan pitäjän Omelian kylässä asui 1900-luvun alkuvuosina ainakin viidessä talossa Pänttösiä. He olivat varmaankin samaa sukua, mutta eivät kuitenkaan aivan läheisiä sisarusia tai serkuksia. Eri asiakirjoissa on esiintynyt ainakin sellaisia etunimiä kuin Andrei, Aleksi, Juho, Nikki, Mikki ja Ale. Minulla ei ole tietoa siitä, mitkä niistä ovat karjalaisia, mitkä ajan myötä suomalaistuneita nimiä. Oma sukuni on Mikki (Mikko) Pänttösen jälkikasvu.

Raja jakaa perheen

Isäni Martti Pänttönen on ollut Suomessa asiakirjojen mukaan ”ainakin helmikuusta 1922 alkaen”. Alkuperäinen karjalainen nimi on ollut Makaria. Isäni tuli Kuhmoniemen veljensä Heikin kanssa, muita sisarusparvesta ei Suomen puolelle tullut. Omeliaan jäivät vanhemmat, isä Mikki ja äiti Anna (o.s. Höttönen). Sisarusten määräästä ei minulla ole tietoa, mutta sisarukkoja isäni mainitsi olleen vain yksi, Anni nimeltään. Perhe on ollut kuitenkin melko suuri. Isän perheen kohtalosta ei ole mitään tietoa. Erään matkan yhteydessä tapasimme Kiimanvaarassa iäkkäät sisarusukset, jotka kertoivat, että kylään oli 1930-luvulla tullut miniäksi Omeliasta Anni Pänttönen, muka-

naan yksi lehmä. Anni oli kertonut, että hänellä oli Suomessa kaksi veljeä ja he voivat hyvin. Anni Pänttösiä on kuitenkin tiedossa ainakin kolme. Yksi heistä oli vaimona tunnetulla karjalaisella säveltäjällä ja haitaristilla Veikko Pällisellä.

Isä ei juuri kertonut lapsilleen Suomeen tuloa edeltäneestä elämästä Repolassa. Vihjailuja oli kylläkin monenlaisia, mutta viimeisen tulon hän kertoi olleen ”vapaaehtoisen pakon” suomalaisten sotilaiden matkassa. Viimeiset patruunat oli kopisteltu taskuista Kostamuksen koulun veräjän korvassa. Tulomatkalla isä oli palelluttanut varpaansa ja joutui paleltumavammojen takia Nurmeksen ”ambulanssisairaalaan”, josta on myös ensimmäinen valokuva hänestä. Seikkailua tukevat myös ristirii-

Martti ja Anastasia Päänttönen 12 lapsensa kanssa vuonna 1950

taisuudet veljesten syntymäaikoissa Suomen virallisissa asiakirjoissa. Isäni virallinen syntymäaika on 25.7.1902 ja ”nuoremman veljen” Heikin syntymäajaksi on merkitty 17.5.1902. Veljeksiä he olivat, sama isä ja äiti kummallakin.

Myös äidin perhe hajooa

Isä tapasi Kuhmoniemiessä ollessaan äitini Anastasia Prokopjeffin ja heidät vihittiin lokakuussa 1924. Äitini oli tullut myös pakolaisvir-

ran mukana Rukajärveltä, hän oli syntynyt Suurijärvellä. Äidin mukana oli tullut myös hänen isänsä Jegor (Yrjö) Prokopjeff, muu perhe oli jäänyt Rukajärvelle. Lyhyen oleskelun jälkeen ja asioita porukalla pohdittua oli ukki kuitenkin palannut kotiin. Hänellä oli tarkoituksena tulla takaisin myöhemmin muun perheen kanssa, mutta rajan sulkeuduttua perheen tulo oli mahdotonta. Äidin isä Jegor ja äiti Jelena (o.s. Sergejeff) jäivät lastensa kanssa Rukajärvelle. Äidin ssa-

ruksia olivat Jelena, Irina, Vasili, Ivan ja Igor, äidin jo lähdettyä oli syntynyt 1923 vielä sisko Maria. Äidin perheen vaiheet ovat hyvin tiedossa, saimme yhteydet heihin 1970-luvun alussa.

Pänttöset muuttivat Kuhmoniemeltä Enoon 1926. Enossa oli isän serkut Pottosen veljekset, jotka autoivat jo kasvun alkuun pääsystä perhettä monin tavoin, mm. antamalla töitä rahdin kuljetuksessa. Suomen kansalaisuus on saatu 4.6.1931. Lieksassa asuneelle Isän veljen perheelle kansalaisoikeudet on annettu 1945.

Pientilalla Tokrajärvellä

Vuonna 1935 Martti ja Anastasia Pänttönen ostivat Ilomantsin Tokrajärveltä pienen maatilan, jossa oli yhden huoneen käsittävä mökki. Kun perhe oli jo kasvanut 5-lapsiseksi, piti mökkiin rakentaa lisähuone.

Perhe jatkoi kasvua. Kaikkiaan äidin sanojen mukaan ”17 täysikäistä raskautta” ja synnytystä on sellainen saavutus, jota nykyaikana ei voi täysin käsittää. Lapsista kaksi ensimmäistä oli menehtynyt jo ensimmäisten elinpäivien aikana, yksi kuoli evakkomatalla Sonkajärvellä ja yksi evakkomatalla saatuun tuberkuloosiin Ilomantsissa. Viimeisin syntyi kuolleena.

Pientila ei antanut täyttä toimeentuloa perheelle ja siksi piti

hankkia tuloja myös savotoilta, jonne isä lähti yleensä hevosen kanssa heti joulun jälkeen ja palasi vasta keväällä pääsiäisen tienoilla. 1950-luvulla Pamilon voimallisuuden ja tekoaltaiden rakentamisen antoi lisätyötä usean vuoden ajaksi, samoin Ilomantsin radan ja Joensuu-Ilomantsi maantien rakentaminen.

Harrastustoimintaan isällä ja äidillä ei jäänyt aikaa. Kalastus oli isällä sydäntä lähellä ja Tokrajärvellä, Kakonlammella ja Sikolammella kalastusmatkoilla hän kertoi muistoja kotikylästään Omeliasta. Usein hän muisteli Mellitsäkosken kuohuja ja alapuolista suvantoa ja Toraksisen kauneutta. Kun olen pari kertaa päässyt käymään kosken rannalla ja nähnyt myös nykyisen Omelian kylän, on helppo kuvitella myös kylän elämää 1900-luvun alkupuolella, isäni lapsuuden aikana.

Äidin muistelot olivat myös usein kotikylän asioita. Muujärven koulun aikaisten ystävien nimet, samoin Suurijärven kylän asukkaiden nimet vilahtelivat, mutta mieleen niistä ovat jääneet vain harvat - Juurikaiset, Miininit ehkä jotkut muutkin. Olen päässyt käymään myös äidin syntymäkotikylässä. Oppaana oli Lietmassa asuva Viktor-serkku, joka esitteli kaikkien rakennusten – myös rantasaunan – paikat.

Asuinpaikkamme Tokrajärvellä

Kirjoittajan veli Pekka ja serkku Viljo Pönttönen Omeliassa kesällä 2010 (kuva Ville Pönttönen)

oli aivan tien varressa – saman tien, jota isä oli aikanaan ajanut rautatie Kaltilan asemalta aina Naarvaan asti. Oli varmaankin omien kokemusten antia, että ovet olivat avoinna yöpyjille ja jopa useamman päivän asuinsijaa tarvitseville. Myöhemmin olen muutamana kerran eri puolilla tavannut henkilöitä, jotka ovat asustelleet meillä työkomennusten tai huoltomatkojen aikana. He ihmettelivät sitä, miten pienessä mökissä, lähes 10 lapsen

taloudessa, oli siistiä ja aina tilaa myös tilapäisille asujille. Mökkimme toimi myös erilaisten kokoon-tumisten paikkana. Olipa kyseessä eri puolueiden vaalitulaisuudet, eri saarnaajien seurukset tai vaikkapa ompeluseurukset, aina oli karjalaista vieraanvaraisuutta tarjolla.

Omien vanhempien elämäntai-valta olen kartoittanut ja kirjannut muistiini noin 10 vuoden ajan. Monesti on harmittanut, ettei haastatte-luja tullut tehtyä aikanaan vanhem-

pien vielä elässä. Kun olen hu-
rahtanut myös muuhun historiaan,
ymmärrän hyvin myös sen, miksi
isä ja äiti eivät lapsuusaikana oma-
aloitteisesti puhuneet menneistä.
Perheitten jättäminen kotiseudulle,
toimeentulon vaikeudet, sota- ja
evakkomatkat, lasten menetykset
ja sodan jälkeen myös valvontakom-
mission aika sulkivat suita. Vasta
joskus 60-luvulla, varsinkin kun oli
käymässä niin Repolan kuin Ruka-
järven aikaisia entisiä naapureita ja
ystäviä, jouduin suu auki kuuntele-

maan tarinoita, joita olen nyt myö-
hemmin omalle suvulleni perimä-
tiedoksi kirjoittanut.

Pänttösen sukunimi on Suomes-
sa melko harvinainen. Nykyisenä
nimenä se on alle 50 henkilöllä
ja entisenä nimenä hiukan yli 20
henkilöllä. Pänttönen tai Pänttöjev
nimisiä asuu mm. Petroskoissa ja
saamani tiedon mukaan minulla on
täyskaima Arkangelissa.

Ville Pänttönen

Mellitsäkoski kuohuaa (kuva Ville Pänttönen)

Hallitus 1.4.2012 – 28.2.2013

Pertti Rannikko, *puheenjohtaja*, p. (013) 717422
Huhtilammentie 945, 82160 OSKOLA
pertti.rannikko@uef.fi

Valentina Afanassieva, *varapuheenjohtaja*, gsm 040 716 5151
Torikatu 3 D 25, 80110 JOENSUU
valentina.afanassieva@elisanet.fi

Lea Tserni-Puittinen, *sihteeri*, gsm 050 5204121
Kylänlahdentie 24, 81810 Jamali
lea.tsernipuittinen@lieksa.fi

Tuula Kilpeläinen, *taloudenhoitaja*, gsm 044 330 55 29
Niemiskyläntie 51, 88900 KUHMO
tuula.kilpelainen@iki.fi

Päivi Kiiskinen, *jäsensihteeri*, gsm 050 599 1364
Sotkantie 1 E 33, 80160 Joensuu
paivi.kiiskinen1@gmail.com

Raimo Määttä, gsm 0400 273365
Teollisuuskatu 11, 80100 JOENSUU
mediamaatta@gmail.com

Ville Pönttönen, gsm 040 5111 560
Kauppakatu 10a A 1, 80100 JOENSUU
ville.panttonen@gmail.com

REPOLA-SEURA R.Y.

Repolan matka 13.–16.7.2012

Repolan matkalle lähtijöiden on ilmoittauduttava 15.6. mennessä puheenjohtaja Pertti Rannikolle (yhteystiedot löytyvät edelliseltä sivulta). Samalla matkalle lähtijöiden on syytä ryhtyä myös omatoimiseen viisumin hankintaan. Viisumin voi hankkia useimpien matkatoimistojen kautta. Viisumia haettaessa mukana on oltava yksi passivalokuva ja todistus matkavakuutuksesta sekä passi. Kertaviisumin hinta on matkatoimistosta riippuen suunnilleen 75–80 euroa ja sitä on haettava viimeistään 2-3 viikkoa ennen matkaa.

Matkareitti rajalle on perinteinen Joensuu-Lieksa-Nurmes-Kuhmo, jonka varrelta voi tulla kyytiin. Kuljetuksen hinta on kokoluokkaa 120–140 euroa ja perhemajoitus täysihoidolla 25–30 euroa/vrk. Kaikki matkasta kiinnostuneet voivat vielä ilmoittautua mukaan. Alustavan kiinnostuksensa ennakkoon ilmoittaneiden on myös vahvistettava matkalle lähtönsä 15.6. mennessä.

Vuoden 2012 jäsenmaksu

Repola-seuran vuosijäseniä pyydetään maksamaan 18 euron jäsenmaksu kesäkuun loppuun mennessä. Muistakaa merkitä myös saamassanne tilinsiirtolomakkeessa oleva viitenumero (sama kuin yllä olevassa osoitetarrassa).

Tilimme IBAN-muodossa on FI05 5354 0420 0466 26.